

გვიპტელი მწერალი ბაჰა ტაჰირი 1935 წელს დაიბადა გიზაში, კაიროს მახლობლად. იქ სწავლობდა სკოლაში. 1956 წელს კაიროს უნივერსიტეტის ისტორიული ფაკულტეტი დაამთავრა. ჯერ კიდევ სტუდენტობისას მუშაობდა ინფორმაციის სახელმწიფო დეპარტამენტში თარჯიმნად. 1957 წელს კაიროს რადიოში გადაინაცვლა, 1968 წელს კაიროს რადიოს კულტურის პროგრამის თანახელმძღვანელი გახდა, საიდანაც გაათავისუფლეს მემარცხენეების მიმართ სიმპათიის გამოხატვის გამო. 1977 წლიდან თავისუფალ მთარგმნელად დაიწყო მუშაობა იუნესკოსა და გაეროს სხვა ორგანიზაციებში. ბევრს მოგზაურობდა. წლების მანძილზე ჟენევაში ცხოვრობდა. ამჟამად ის კაიროში განაგრძობს შემოქმედებით მოღვაწეობას.

ტაჰირმა წერა ჯერ კიდევ ორმოცდაათიან წლებში დაიწყო ერთმოქმედებიანი პიესებით, პატარა ნოველებით. დღეისათვის ის ექვსი რომანისა და ნოველათა ხუთი კრებულის ავტორია. მწერალი ცხოვრებისეულ, ყოფით სიტუაციებს შეულამაზებლად, მარტივი ენით გადმოგვცემს, ყურადღებას ამახვილებს ნიუანსებზე, რომლებიც ჩვეულებრივი შემთხვევებისა და მოვლენების სიღრმეში დევს.

აქ წარმოდგენილი მოთხრობა „ნიშნობა“ 1968 წელს დაიწრა და ერთ-ერთ ცნობილ, საეტაპო თხზულებად ითვლება თანამედროვე ეგვიპტურ ლიტერატურაში. მოთხრობაში აღწერილია, თუ რა კომშარად გადაიქცევა ახალგაზრდა მამაკაცისთვის ერთი შეხედვით ისეთი ჩვეულებრივი რამ, როგორცაა თანამშრომელი გოგონას ხელის თხოვნა მისი მამისთვის. დიალოგს, სიტყვებს უდიდესი მნიშვნელობა ენიჭება. მამის მიერ ახალგაზრდა სასიძოს დაკითხვის ამგვარი ფორმა ნათელი მაგალითია იმისა, თუ როგორ ცდილობენ ინდივიდები თუ ინდივიდთა ჯგუფები საზოგადოებაში თავიანთი აზრის გატანას. ისეთი პატარა „კაცუნაც“ კი, როგორც მოხუცი მამაა, ახერხებს, თავისი მორალური სიმხდალით გაპირობებული აზრები სამართლიანად, სიმართლედ წარმოაჩინოს. ამის შედეგია ის შეკავებული აგრესია, გაშმაგება და გააფთრება, რაც მოთხრობას თავიდან ბოლომდე გასდევს თან. ცხადია, ორი თაობის წარმომადგენლის დაპირისპირება მთელ საზოგადოებაზე შეიძლება განზოგადდეს და რაც მთავარია, ეს არ გახლავთ მხოლოდ სამოციანი წლებისათვის და მხოლოდ ეგვიპტისთვის ნიშანდობლივი რამ.

ნიშნობა

ყველაფერზე ვიზრუნე... გამოცდილმა მეგობარმა ცნობილ პარიკმახერთან წამიყვანა, რომელმაც თმა შემჭრა, დამვარცხნა, წვერი სპეციალური საცხით შემიზიდა და ერთი ფუნტი გამომართვა!¹ შემდეგ შევიძინეთ ძვირადღირებული წითელი ჰალსტუხი და ვერცხლის საკინძები პერანგის მანუეტებისთვის. ბოლოს, სარკის წინ რომ დავდექი, აღმოვაჩინე – თითქოს უცხო პიროვნება გავხდი, უფრო მიმზიდველი არა, მაგრამ რაღაც სხვანაირი ვიყავი – პრიალა დაყენებული თმით, რომელიც გეგონებოდათ კანზეაო მიწებებული, ასევე მზინავი, საცხიანი წვერითა და პერანგის მყარი, გახამებული საყელოთი. ცხოვრებაში პირველად დავიმშვენე ჰალსტუხი ქინძისთავით. სულ მეჩვენებოდა, რომ ის ჩამომიცურდებოდა და დავარდებოდა, თუმცა ბოლომდე მაგრად იყო.

სახლის კარისკაცი აღფრთოვანდა ჩემი გარეგნობით და სიცილით მკითხა, ნიშნობაზე ხომ არ მივდიოდი. ვუთხარი, ბანკში მნიშვნელოვანი შეხვედრა მაქვს-მეთქი და ყოველგვარი მიზეზის გარეშე ხუთი პიასტრი მივეცი. განცვიფრებულმა შემომხედა. ვთხოვე, ელოცა ჩემთვის, რადგან დაწინაურებას ველოდი. მადლობა გადამიხადა, ცისკენ აღაპყრო ხელები და რაღაც ჩაიბუტბუტა. დავიბენი, კარიდან აჩქარებული ნაბიჯით გამოვედი. ჰაერმა სახე დამიკბინა. მივხვდი, მაღალი სიციხე მქონდა. ტაქსიში გულისცემა გამიძლიერდა. დავრწმუნდი, რომ ყველა სიტყვა, რომელიც მოვამზადე, სადღაც დაიკარგა და არ ვიცოდი, მამამისისთვის მისალმების შემდეგ რა უნდა მეთქვა. სულ გავიოფლე.

კართან ზარი დავრეკე. თან ჩემს თავს ვეუბნებოდი, რომ ყველაფერი მამაზე იქნებოდა დამოკიდებული და მე მხოლოდ კითხვებზე პასუხს დავჯერებოდი. კარი თერთმეტოდე წლის სერიოზული, შავრგვემანი სახის გოგონამ გააღო და შეღებულ კარს მიღმა ჩემ პირისპირ თვალებდახრილი დადგა. როდესაც მამის შესახებ ვკითხე, თავი დამიქნია, ბოლომდე გააღო კარი და უსიტყვოდ შემიძღვა მისაღებ ოთახში.

ცოტა ხნით მარტოდდარჩენილმა მისაღები ოთახისათვის ჩვეული სურნელი ჩავისუნთქე – იმ ხის სუნი, რომელსაც დაზოგვის მიზნით იშვიათად იყენებენ და ანიაკებენ. დახურული დარაბები მზის ჩასვლის ფერფლისფერ შუქს ოთახში არ უშვებდა, თუმცა ჭაღის კაშკაშა სინათლეზე კარგად გავარჩიე სურათები: ზეთის ტილო გონდოლაზე მდგარი ორი მეზღვაურით, რომლებსაც ხელში გრძელი, წყალში ჩაშვებული ნიჩბები ეკავათ, სახეზე კი ფართო ქუდები ჩამოეფხატათ; ყავისფერი გონდოლისა და ლურჯი ზღვის ფონზე ევროპული სოფლის სანაპირო მოჩანდა მკვეთრი მწვანე და წითელი ფერებით. ტილოს მარჯვნივ ფოტო ჩემოეკიდათ – ვიღაც კაცს მხარზე მოეხვია ხელი საქორწინო სამოსში გამოწყობილი ქალისთვის, შემდეგ ეკიდა ბავშვების, სხვადასხვა ასაკში გადაღებული, ფოტოები... ჩემი ყურადღება ერთი გოგონას სურათმა მიიქცია – ის თავისი მოკლე კაბის კიდეს ხელით ექაჩებოდა, მეორე ხელი კი ფარაონთა მოცეკვავეების მსგავსად ზევით აეწია. ვერ ვიცანი, ლეილა იყო თუ არა...

როდესაც მოულოდნელად კარი გაიღო, წამოვდექი. ის შემოვიდა პერანგისა და შარვლის ამარა, სათვალეებით და სახლის ჩუსტებით.² ხელი გამომიწოდა და ჩაიღიმა. ხელი ცივი ჰქონდა. პირდაპირ ჩამომიჯდა და მკითხა, დარაბები ხომ არ გავხსნაო. დარაბებს მივაშტერდი და ერთხანს თვალი ვერ მოვაშორე. მითხრა, გაზაფხული ეგვიპტეში არამდგრადია, ცივი ამინდები სჭარბობსო. დავეთანხმე.

¹ იმხანად კაიროში პარიკმახერის მომსახურების საშუალო ფასი 15 პიასტრს შეადგენდა. გაპარსვის შემდეგ წვერის კრემით შეზღუდა და მომსახურებაში ერთი ფუნტის ანუ 100 პიასტრის გამორთმევა იმაზე მიუთითებს, რომ ეს განსაკუთრებული შემთხვევა იყო.

² ყურადღება მიაქციეთ კონტრასტს სასიძოს ჩაცმულობასა და მამის ჩაცმულობას შორის.

მითხრა, ნამდვილი გაზაფხული ეგვიპტეში შემოდგომაა, როცა ტენიანობა არ არისო. გარდა ამისა, გაზაფხულზე ხამასინის ქარებიაო.³ ჩემი მხრივ, დავამატე, რომ ხამასინს დიდი რაოდენობით ქვიშა გადააქვს, რაც თვალებს აზიანებს. ზურგი სკამს მიაყრდნო და თქვა:

- კეთილი იყოს თქვენი მობრძანება.

სინჟმე ჩამოვარდა. ფეხი ფეხზე გადადებული ჩუსტს აქანავებდა. ჩუსტიდან მოუჩანდა ქუსლი, გაკრიალებული, სუფთა და საოცრად თეთრი, როგორც დიდი კვერცხი.

სხვა გზა არ იყო. დავიწყე ლაპარაკი ისე, რომ თვალს ვერ ვუსწორებდი. ვუთხარი, რომ ლეილასთან ერთად ვმუშაობდი ბანკში და თუ ნებას მომცემდა, მისი ხელის თხოვნა მსურდა. ვესაუბრე დიპლომაზე, ხელფასზე, მამაჩემზე. ბოლოს, როცა შევხედე, შევნიშნე, თავი წინ წაეხარა და მომეჩვენა, რომ არც არაფერი გაუგია ჩემი ნათქვამიდან. თუმცა ბოლოს თავი ასწია და თქვა:

- როგორ? ზემო ეგვიპტის⁴ რომელი სოფლიდან ვარო?

ხელმეორედ ვუამბე ჩემი სოფლის შესახებ.

მკითხა:

- ზემო ეგვიპტელი არაბი⁵ ხართ?

- დიახ.

- აბდ ას-სათთარ ბეის ხომ არ იცნობთ?

არ ვიცნობდი. მითხრა, რომ ის საგანმანათლებლო სფეროს კურირებდა ზემო ეგვიპტეში, ყველა იცნობდა მას. ავუსხენი, კაიროში ვსწავლობდი და სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ აქვე დავსაქმდი-მეთქი. შესაძლოა ამიტომაც არ ვიცნობდი აბდ ას-სათთარ ბეის. თავი გააქნია. უკმაყოფილო ჩანდა. შემდეგ კარისკენ მიბრუნდა – შავვერემან გოგონას სინით ლიმონის წვენი მოჰქონდა. ჭიქა წინ დამიდგა და გავიდა. წვენი შემომთავაზა, ვუთხარი, თქვენ დალიეთ-მეთქი. მან კი, ნაწლავები მაწუსებს, ვერაფერს ვსვამო და პირი იბრუნა. თითქოს ამის გამო გაბრაზებული იყო ჩემზე, თუმცა სანამ წვენს ვსვამდი, მითხრა, რომ მისთვის პატივია, ქალიშვილის ხელს რომ ვთხოვ, დარწმუნებულია, გონიერი ადამიანი ვარ, რომელიც ყველაფერს საუკეთესოს იმსახურებს. დაამატა – ჩვენს დროში ცოტაა ჭკვიანი ახალგაზრდაო და შემდეგ ანეკდოტიც მიაბო:

- ერთი ჰიბი პარიკმახერთან მივიდა. მან კი ხოჭოების საწინააღმდეგო წამალი შეასხა.⁶

როცა ამაზე ხითხითს მოჰყვა, მეც გამეცინა. მადლობა გადავუხადე და ვისურვე, კარგი აზრი ჰქონოდა ჩემზე.

მშვიდი ხმით მითხრა:

- მართალია, შვილო, დღეს მამები არ ერევიან თავიანთი ქალიშვილების არჩევანში, მაგრამ ასე არ იყო ჩვენს დროს. მამა ყველაფერზე ხუჭავდა თვალს, მაგრამ არა ქალიშვილის გათხოვებაზე. ახლა კი ის განათლებას აძლევს შვილს, მეღმისაც⁷ არ ართმევს მას შემდეგ, რაც მუშაობას დააწყებინებს. ხოლო ქალიშვილი უარს ამბობს ყველაზე, ვისზე დაქორწინებასაც მამა შესთავაზებს და ბოლოს მას ირჩევს, ვინც თვითონ უნდა. მიუხედავად ამისა, მამამ ყველა ხარჯი თავის თავზე უნდა აიღოს. მაგრამ, საერთოდ, ჩვენ კონსერვატიული ოჯახი ვართ.

- რა თქმა უნდა.

³ ხამასინის ქარები – სამხრეთის ცხელი ქარი, რომელიც საჰარის უდაბნოდან უბერავს.

⁴ ზემო ეგვიპტე – სამხრეთი ეგვიპტე.

⁵ აქ იგულისხმება სამხრეთ ეგვიპტის „ზედა კლასის“ წარმომადგენელი. არაბი ამ შემთხვევაში ემიჯნება კობტებს, რომლებიც ძირითადად არაბი საქმოსნებისა და მიწისმფლობელების მიერ არიან დასაქმებული.

⁶ ამ ანეკდოტის არსი იმაში მდგომარეობს, რომ არაბულად ჰიბის უწოდებენ „ხოჭოს“. სიტყვა „ხოჭოებსა“ (აღ-ხანაფიშ) ამგვარი დატვირთვა არაბულ ენაში როკ-ჯგუფ „ბითლზის“ მოღვაწეობის შემდეგ შეიძინა.

⁷ მეღმი – მონეტა, 1/1000 ეგვიპტური ფუნტი.

- ლეილაც სხვა გოგონებივითაა. შეუძლებელია, შემეწინააღმდეგოს. მე აღუზარდე ის და ვიცნობ. როდესაც მუშაობის დაწყება მოისურვა, ვუთხარი, რამე გააკლია-მეთქი? მითხრა, არაო. მაშ, რად გინდა-მეთქი მუშაობა? მე განათლება იმისთვის მოგეცი, დიპლომი იარაღად გჭეროდა ხელში, თუ რამე მოხდება, ღმერთმა დაიფაროს-მეთქი. მითხრა, მამა, ყველა ჩემი დაქალი მუშაობსო... ძალიან გთხოვო... ძალიან. ბოლოს დავთანხმდი, მხოლოდ მისი დაჟინებისა და სიჯიუტის გამო.

- რა თქმა უნდა, ეს...

გამაწყვეტინა:

- რა თქვით?

- ესაა მიზეზი.

- რა თქმა უნდა. აბდ ას-სათთარ ბეი ჩემი თანაკურსელი იყო უმაღლეს სასწავლებელში.⁸ თუმცა ჩვენ რა? ამბობთ, რომ მას არ იცნობთ. მაგრამ მე გეუბნებით და გთხოვთ, რომ კარგად მომისმინოთ: ვერაფერს დავთანხმდები ისეთს, რაც ლეილას ინტერესებში არ იქნება.

- გთხოვთ, ნება მიბოძეთ, განმიმარტოთ...

- მართალია, ლეილა არაერთხელ მესაუბრა თქვენზე, მეც გავიკითხე და ბევრი რამ ვიცი თქვენ შესახებ... მაქვს ინფორმაცია...

ეს თქვა და ყურადღებით დაიწყო შარვლის ჯიბეებში ქექვა. მომეჩვენა, რომ მნიშვნელოვანი მტკიცებულებების ამოღებას აპირებდა, მაგრამ ბოლოს ცხვირსახოცი ამოიღო, სახისა და ხელების წმენდას მოჰყვა და მეორედ მკითხა:

- დარაბები ხომ არ გავხსნა?

- თუ გნებავთ.

შეხედა დარაბებს და ნელა მითხრა:

- როდესაც უნივერსიტეტში სწავლობდით, ბიძასთან იყავით გაჩერებული. ასე არ არის?

- დიას.

- ახლა კი მარტო ცხოვრობთ.

- დიას.

- რატომ?

- ვერ გავიგე.

- რატომ დატოვეთ დედის ძმის სახლი და მარტო რად დაიწყეთ ცხოვრება?

- დავამთავრე უნივერსიტეტი და არ შემეფერებოდა, ტვირთად დაეწოლოდი მას.

- მართლა? განა ეს იმიტომ არ მოხდა, რომ ბიძა გაგიწყრათ?

- არა, აბსოლუტურად.

- მახარებს ამის გაგება, და რაც შეეხება იმ გარკვეულწილად დელიკატურ საკითხს... გთხოვთ, მაპატიოთ, მაგრამ მამად ჩამთვალეთ - მიწა, რომელიც სოფელშია, თქვენი მამის სახელზეა თუ დედის?

- აგისხენით, ბატონო, რომ არ ვართ მდიდრები.

- არა, ვფიქრობ, ის დედათქვენის სახელზეა.

- შესაძლებელია, მაგრამ ვერ გავიგე, რა მნიშვნელობა აქვს ამას. არ დავრჩენილვარ სოფლად და არც სოფლის მეურნეობით ვარ დაკავებული.

- ვერც მე გავიგე, მაგრამ რაღაც-რაღაცები მესმის. ერთს მივუმატოთ ერთი ორია. რატომ არ გაჩერდით მამის ძმებთან კაიროში?

გაჩქმდი. სინზე ცარიელი ჭიქის ტრიალი დავიწყე. მერე უცებ გამოვფხიხლდი, ჭიქას თავი დავანებე და ხმადაბლა ვთქვი:

- მიგაჩნიათ, რომ ეს საკითხი მნიშვნელოვანია?

⁸ აქ მამა კაიროს უნივერსიტეტის ძველ სახელწოდებას ახსენებს, რაც მის ხანდაზმულობაზე მეტყველებს და იმაზეც, რომ უმაღლესი განათლება მაშინ მიიღო, როცა ეს მხოლოდ პრივილეგირებული ფენისათვის იყო ხელმისაწვდომი.

- უფრო მეტად, ვიდრე ფიქრობთ.
- მაშ, სიმართლეა ის, რომ მამაჩემსა და მის ძმებს შორის უთანხმოება არსებობს.
- შესაძლებელია უფრო მეტი, ვიდრე უთანხმოება, შესაძლოა მთელი განხეთქილებაც.
- ვფიქრობ, მემკვიდრეობასთან დაკავშირებით იყო გარკვეული უთანხმოება.

გაიცინა და თქვა:

- მემკვიდრეობა? ჩვენ რა გვესაქმება მასთან? მჯერა, რომ ბევრი რამ არ იცით ამ საკითხთან დაკავშირებით. ეს... უთანხმოება, როგორც მას უწოდებთ... თქვენს დაბადებამდე არსებობდა. ეჭვსგარეშეა, მამას არ უსაუბრია თქვენთან ამის შესახებ, მაგრამ ახლა გთხოვთ, დამიჯეროთ. ყველაფერი ჩვენ შორის საიდუმლოდ დარჩება. მოითხოვთ, რომ ჩემი ქალიშვილის ქმარი გახდეთ. ჩემი უფლებებია, ვიცოდეთ ყველაფერი.
- ტყუილი არ მითქვამს.
- არა, არ გითქვამთ, მაგრამ ახლა მითხარით, რატომ გაცილდა დედათქვენის ძმა მეუღლეს?
- ნუთუ ფიქრობთ ასევე, რომ...
- გთხოვთ, სიმართლე მითხარით.
- მერწმუნეთ... ვფიცავ, არ ვიცი მიზეზი. ბიძაჩემს არაფერი უთქვამს ამის შესახებ. მგონი, მიზეზი უშიშროება იყო.
- კი, მაგრამ ათი წელი ცხოვრობდნენ ერთად ისე, რომ შვილი არ ჰყოლიათ.
- დიახ.
- და მას გაყრის შემდეგ ცოლი არ შეურთავს, ასე არ არის?
- დიახ.
- ესე იგი?
- შესაძლოა ეს არ ყოფილა მიზეზი.

მოულოდნელად ჩვენ შორის მდგარ პატარა მაგიდაზე გადმოიხარა, ხელი ხელზე ჩამავლო. ავცახცახდი, როცა ჩურჩული დაიწყო, მისი სახე ლამის ჩემს სახეს მოეწება:

- ესე იგი არ იცით, რომ... რომ... რომ ასე ამბობდნენ, თქვენი დედის ძმის ცოლს თქვენთან ჰქონდა ურთიერთობაო?

წამოვიყვირე:

- სიცრუეა!
- გთხოვთ, ხმას დაუწიეთ. არ მითქვამს, რომ ეს სიმართლეა, ასე ითქვამეთქი.
- ვინ თქვა? ტყუილია... საზიზღარი ტყუილი. ვინ საზიზღარმა და მატყუარამ თქვა ეს?
- თქვენმა ბიძებმა მამის მხრიდან.
- თქვენ გითხრეს?
- რა თქმა უნდა, არა, მაგრამ მე შევიტყუე. არა, არ მკითხოთ, როგორ... მაგრამ რატომ თქვეს ეს?
- არ ვიცი, თუ მათ ასეთი რამ თქვეს.
- ნახულობთ ხოლმე ბიძას დედის მხრიდან?
- ხანდახან.
- ის თუ გნახულობთ, თუ... არა, თავი დაანებეთ ამ კითხვას, დაივიწყეთ. ბიძა ცოლთან გაცილების შემდეგ ერთხელ მაინც თუ ჩამოვიდა სოფელში?
- არ მახსოვს.
- ეს მარტივი კითხვაა. წელიწადში ერთხელ ინახულებდა ხოლმე სოფელს, შვებულებისას, სტუმრად ჩამოდიოდა თქვენთან, თავის დასთან.
- დიახ.
- როდის იყო ბოლოს?

- სამი წლის წინ, იმ წელს, მე რომ უმაღლესი დავამთავრე.
- დიახ, სწორედ გაშორების წინ... მას შემდეგ კი ერთხელაც არ ჩასულა.
- რატომ?

ხმამაღლა გაიცინა, სუფთა, მოელვარე, ჩაწიკწიკებული კბილები გამოაჩინა:

- მე, მე გეკითხებით ამას.

არაფერი ვუპასუხე. მის თავზე დაკიდებული გონდოლიანი სურათის ყურება დავიწყე. ცოტა ჩამუქებული ჩანდა. როდესაც ხელი მოვისვი შუბლზე, სახეზე და ქუთუთოების გარშემო, ოფლისაგან სულ დამისველდა თითები. პერანგის საყელოს შევეხე და შევეცადე შემეხსნა, მაგარ ღილებს გადავაწყდი და მხოლოდ ჰალსტუხის შეხსნას დავეჯერდი.

მამამ წამოწვევა სცადა და სახედასერიოზულეზულმა მითხრა:

- დარაბებს შევადებ.

სწრაფად გავიშვირე მისკენ ხელი და ვუთხარი:

- არა, თავი დაანებეთ მაგას, გთხოვთ. ახლა მხოლოდ ის მაინტერესებს, ზუსტად რა გინდათ?
- საჭიროა, რომ ეს გაირკვეს ახლავე.
- გინდათ, რომ უარი მითხრათ ლეილას დანიშვნაზე და ამიტომ მესაუბრებით ამ ჭორებზე?

სახე გაუცივდა:

- რა ჭორებზე?

- ეს ამბავი დედაჩემის ძმის შესახებ უცხო და უცნაურია.

ისევ ჩემკენ გადმოიხარა და ჩურჩულით თქვა:

- არ მესმის... საჭიროა, რომ ეს საკითხი მზესავით ნათელი გახდეს. თქვენ ზემო ეგვიპტელი არაბი ხართ და ტრადიციების ჩემზე უკეთ მოგეხსენებათ.⁹
- რომელი ტრადიციების? გთხოვთ, გასაგებად მითხარით, ქარაგმებით ნუ მელაპარაკებით.
- უფაღმა შეგინდოთ. საქმე ისაა, რომ როგორც ვიცი, დედათქვენის ძმა, რომელიც იმავე დროს მამათქვენის ბიძაშვილია, ოჯახში ერთადერთი იყო, ვინც თქვენს მამასთან კარგ ურთიერთობას ინარჩუნებდა, ასე არ არის?
- დიახ.
- ნათესაობის გამო, რასაკვირველია. მთელი ოჯახი წინ აღუდგა მამათქვენს იმიტომ, რომ მან ქონება სიამოვნებასა და დროსტარებაში გაფლანგა – ყველა, დედათქვენის ძმის გარდა... ის კაცი მზად იყო ამ მიზეზით გამოწვეული სხვა ძმების გაღიზიანებაც მოეთმინა, მაგრამ სიკვდილით დამუქრება ვეღარ აიტანა.

გავიცინე, თავი უკან გადავაგდე და ჩემს მზერას გონდოლის ხიშტებივით შემართული ორი ნიჩაბი შეეფეთა. მან კი ხმას ცოტა აუწია და თქვა:

- არ ვიცი, თავს იკატუნებდით თუ მართლა არაფერი იცით ამის შესახებ, მაგრამ მაშინ ყველანი მივიდნენ დედათქვენის ძმასთან და უთხრეს, მამათქვენის საქციელს კიდევ აიტანდნენ, მაგრამ მისი ცოლის თქვენთან ურთიერთობა?! როგორც თავად ამბობდნენ, ამ „სირცხვილის“ ატანა არ შეეძლოთ... უთხრეს, რომ ან უნდა გასცილებოდა ცოლს, ან თქვენცა და იმ ქალსაც დაგხოცავდნენ.
- ზღაპარი! ვიღაც გათახსირებულს ჩემი რეპუტაციის შებღალვა სურდა და გამოიგონა ეს ამბავი.
- შესაძლოა, მაგრამ როგორ დაამტკიცებთ, რომ ეს ტყუილია?
- ათასი მტკიცებულება არსებობს, მე გეუბნებით, რომ ეს ტყუილია. არა ვარ იმ დონის ფლიდი, რომ გავიფიქრო, თუნდაც მხოლოდ რაიმე გავიფიქრო

⁹ სამხრეთ ეგვიპტეში, განსაკუთრებით ქალაქებიდან მოშორებულ დასახლებებში არაბები დიდ ყურადღებას აქცევენ ტრადიციებს ოჯახურ ცხოვრებაში.

დედაჩემის ძმის ცოლზე. ის ხომ... ის ხომ მშობელივით მყავდა... ნამდვილი მშობელივით.

- ახლა ამას არ ვიკვლევ. თქვენს სიტყვას პატივს ვცემ. მჯერა, თქვენ შორის არაფერი ყოფილა, მაგრამ რა მიუთითებს იმაზე, რომ ეს ყველაფერი ჭორია?
- მე მართლაც არ მსმენია ამის შესახებ.
- ეს არ არის მტკიცებულება... ამბობთ, რომ არაფერი გსმენიათ. რით ამტკიცებთ, რომ არაფერი გსმენიათ?
- ვფიცავ.
- ასე იყოს... გარდა ამისა, თავად თქვით, რომ თქვენი დედის ძმა დუმდა ამის შესახებ. ხომ სწორია?
- დიახ.
- აბსურდია, რომ თავად მოეყოლა თქვენთვის ეს... მამის ძმებთან და მათ შვილებთანაც გაწყვიტეთ ურთიერთობა. მათ არც კი იცნობთ? ასე არ არის?
- დიახ.
- მაშინ შეუძლებელია, რომ მათგან მაინც გაგეგოთ რამე.
- ესე იგი, ისინი ჩემი სიკვდილით დასჯას დამიძალავდნენ?
- არ ვიცი, ვერაფერი გავიგე. იმედია, არ ფიქრობთ, რომ მე შევთხზი ეს ამბავი მხოლოდ იმიტომ, რომ მეტყვა, ჩემი ქალიშვილის ქმრად არ მინდისართ-მეთქი... შეიძლებოდა სხვა რამის მომიზეხებოდაც მარტივად მომეშორებინეთ თავიდან.
- ესე იგი?
- ესე იგი, ეს ამბავი სიმართლეა... არ ვგულისხმობ თქვენს ურთიერთობას ბიცოლასთან. ეს ჩემი საქმე არ არის... მაგრამ სიკვდილით დამუქრების და გაშორების ამბავი? დამამტკიცებელი საბუთი მაინც რომ გქონოდათ ამის უარსაყოფად...
- დიახ, რა თქმა უნდა, მაქვს. ეს რომ სიმართლე ყოფილიყო, ყველგან ჭორად გაავრცელდებოდა და მეც გავიგებდი. ეს რომ სწორი ყოფილიყო, მამაჩემის ძმები გამოიყენებდნენ ჩემი და მამაჩემის სამხილებლად და შესარცხვენად.
- და ამით მოიჭრიდნენ თავს? არა... მათ ამ საკითხის მიჩქმალვა სურდათ და არა გაავრცელება.
- მაშინ თქვენ ვისგან შეიტყვით? აბდ ას-სათთარ ბეისგან?

ჩაიციანა:

- მისნაირი თანამდებობის კაცი ყველაფრით ინტერესდება?... არა, არა.
- მაშ, როგორ გაიგეთ?
- ეს ჩემი საქმეა, მაგრამ გარწმუნებთ, რომ ყველაფერი საიდუმლოდ დარჩება ჩვენ შორის.
- რატომ უნდა დარჩეს საიდუმლოდ? ყველგან გაავრცელეთ, ქვეყანას მოსდეთ ეს ჭორი.
- არა ვარ ბოროტი. გთხოვთ, ხმას დაუწიეთ.
- რატომ დაუწიო ხმას? თქვენც ეს არ გინდათ? განა თქვენ არ გსურთ, რომ ეს საზიზღრობა ლეილას ყურამდე მივიდეს? განა ეს თქვენი გეგმა არ არის ჩემ მოსაშორებლად? აჰა, ბატონო, თქვენ მაგივრად ვაკეთებ ამას... თავად მოვასმენინებ... ჰა, ჰა... ბიძაჩემის ცოლი... რატომ თავად დედაჩემი არა... ან... ან... სულაც ბებიჩემი... ჰა... ჰა... ჰა...

მისი მცდელობა, გავეჩუმებინე იმით დამთავრდა, რომ ადგა, მხარზე ხელი დამადო, გვარიანად შემანჯღღრია და ცოტა არ იყოს ხმამაღლა მითხრა:

- კაცურად მოიქეცით. რომ მცოდნოდა, ასე მოიქცეოდით, საერთოდ არ დაგეჟაპარაკებოდით... ბავშვი ხომ არ ხართ? სტუმარი ხართ ჩემს სახლში.
- გინდათ, წავიდეთ?

- არა, მაგრამ კაცურად მოიქეცით, ბოლომდე მომისმინეთ. ჭიქა წყალი ხომ არ მოგიტანოთ?
- არა, გმადლობთ.
- ვწუხვარ, თუ შეგარცხვინეთ, მაგრამ დამიჯერეთ, არ მეგონა, თუ არ იცოდით ეს ყველაფერი.
- ბედნიერი ვიქნებოდი, რომ არ გამეგო.

თავის ადგილს დაუბრუნდა - ჩემ პირდაპირ დაჯდა, თითები ერთმანეთში გადახლართა და ჩუმად მიყურებდა. ვუთხარი:

- ბოდიშს ვიხდი იმის გამო, რაც ვთქვი.

ხელი ჩაიქნია:

- მე პატივს ვცემ თქვენს გრძნობებს.

წამოვდექი და ვუთხარი:

- გმადლობთ. თუ ნებას მომცემთ, წავალ.

მეორედ წამოდგა, მხარზე დამადო ხელი, დამსვა და მითხრა:

- არა... ჩვენი საუბარი ჯერ არ დამთავრებულა.
- როგორც თქვენი ნათქვამიდან გავიგე, მიგაჩნიათ, რომ ცუდი რეპუტაციის კაცი ვარ და სიძულად არ გინდევართ. მე არ შემიძლია უარყო ეს, რადგან შესაბამისი მტკიცებულებები არ მაქვს.
- არ მითქვამს, რომ ცუდი რეპუტაციის მქონე ხართ. ასე ვთქვათ, ჭორების მსხვერპლი ხართ.
- რა განსხვავებაა?
- მერე მე არ მითქვამს, რომ უარს ვამბობ, გახდეთ ჩემი ქალიშვილის ქმარი.
- მაშინ, რას ნიშნავს ეს ყველაფერი?
- გთხოვთ, გამიგოთ... მე ლეილას კეთილდღეობისთვის ვზრუნავ.
- პირდაპირ რატომ არ ლაპარაკობთ?
- მაშ, თქვენ... გულწრფელობა გინდათ? კეთილი, გეცოდინებათ, რომ იმისთვის, ვინც ბანკში თქვენნაირ თანამდებობაზე მუშაობს, რეპუტაცია და სახელი ყველაზე მნიშვნელოვანია.
- ისევ? ისევ ქარაგმებით მელაპარაკებით?
- არა, მაგრამ...
- შეუძლებელია. არ მივიღებ არც ერთ ამგვარ გადაკრულ ნათქვამს. თქვით, რაც იცით. ყველაფერი თქვით. აღარაფერი მაინტერესებს.
- გთხოვთ...
- რას ამბობთ სამუშაოზე? არაფერი ეხება ჩემს რეპუტაციას სამსახურში. თუ გაფლანგვის ბრალდებაზე მიმანიშნებდით, გამათავისუფლეს მისგან. თვით ადმინისტრაციულმა პროკურატურამ¹⁰ გამამართლა და საქმე დახურეს... მხოლოდ გაფრთხილებით დაკმაყოფილდნენ.
- გეფიცებით, ამაზე არ მიგანიშნებთ. ეს არც კი ვიცი.
- არა, ჩემთან ეს მეთოდი არ გაგივათ. მაშ, თავს არ ანებებთ ირიბ ლაპარაკს?! იცოდეთ, წინასწარ მომზდებული შეთქმულება იყო... ჩემი კეთილგანწყობით ისარგებლეს და შემითითხნეს საბუთები, რომელთა შესახებ არაფერი ვიცოდი. თვით ადმინისტრაციულმა პროკურატურამ გამოიძია ეს. გაფლანგვა რომ ყოფილიყო, ციხეში ჩამსვამდნენ. გესმით?... ეს ხომ ნათელია. გაფრთხილება მომცეს, რადგან ჩემი კეთილი განზრახვა უყურადღებო დამოკიდებულების, უგულისყურობის ერთ-ერთ ფორმად ჩათვალეს. გესმით?
- დიახ, დიახ, გისმენთ.
- მე არა ვარ ქურდი.

¹⁰ ადმინისტრაციული პროკურატურა - ინსტიტუცია, რომელიც სამოქალაქო მომსახურების ლეგალურ ძიებას აწარმოებს. (ბანკები ეგვიპტეში ნაციონალიზირებულია. ასე რომ, ბანკის მოხელე სამოქალაქო მოხელეა).

- ამაში არც დამიდანაშაულებიხართ. ტირით?
- არა, და რატომ უნდა ვიტყვო? ეს ოფლია... ოფლი... შეხედეთ.
- მაშინ, რატომ არ გინდათ, რომ შევადლო დარაბები?

ეს თქვა და ადგილიდან წამოდგა. თვალზე ბინდი გადამეკრა. ნახატზე წითელი და მწვანე ფერების გარდა ვეღარაფერს ვარჩევდი:

- არ მითვქვამს, არ მინდა შედეგა-მეთქი. ვთქვი, რომ ეს არ მაინტერესებს. არ მაინტერესებს შედეგთ თუ არა. მხოლოდ ის მსურს, გავიგო, რა გინდათ?

შარვლის ჯიბიდან ცხვირსახოცი ამოიღო და აცახცახებული ხელით გამომიწოდა.

- გმადლობთ. მაქვს ცხვირსახოცი.

საგულდაგულოდ დავიწყე ოფლის მოწმენდა სახიდან, შუბლიდან, თვალებიდან. როცა მოვრჩი, აღმოვაჩინე, რომ იქ აღარ იყო. საერთოდ ოთახში არ იყო. ტილო გახუნებულსახიანი მეზღვაურებით... უცებ ჩემ წინ გაჩნდა ჭიქა წყლით. ერთი ყლუპი მოვსვი და როცა ის თავის ადგილზე, პირდაპირ დამიჯდა, შევნიშნე მის თეთრ, დანაოჭებულ შუბლზე ოფლის წვრილი წვეთები გაჩენილიყო. სახეზე ფერი არ ედო. სიჩუმე ჩამოვარდა. ცოტა ხნის შემდეგ თავად გავოცდი, ისე ხმამაღლა ვთქვი:

- იგულისხმება, რომ გონდოლა ვენეციაშია.
- რაო? რა თქვით?

ნახატზე მივუთითე:

- ამ სურათზე... გონდოლა სავარაუდოდ ვენეციაშია, მინდოდა მეთქვა ქალაქში, თუმცა ტილოზე სოფელია, მინდოდა მეთქვა, რომ ეს შეცდომაა.
- დამჯდარმა თავი შეაბრუნა და დაიწყო მის ზურგსუკან დაკიდებული ტილოს თვალიერება, თითქოს პირველად ხედავდა. შემდეგ შემომიბრუნდა:
- დიას, მართალი ხართ. ხელოვნებაში ერკვევით?
- არა, მაგრამ ეს ისტორიაში ვისწავლეთ, სკოლაში.
- მეც ვისწავლე ეს, მაგრამ არ შემინიშნავს.

შემდეგ ცოტა მოულოდნელად თქვა:

- მომისმინეთ... ლეილას უყვარხართ.
- და მეც მის დასანიშნად მოვედი.
- თქვენი თავი ჩემს ადგილას დააყენეთ. ვთქვათ, მისი მამა ხართ. დათანხმდებოდით?
- თავიდანვე შეგეძლოთ, ეს გეთქვათ. ვწუხვარ, აღარ შეგაწუხებთ, არც ლეილას შეგაწუხებ. ვეტყვი, რომ უარზე ხართ.

ჩემკენ გადმოიხარა და სწრაფად ჩურჩულით მითხრა:

- არა, არა, არა, არა. მინდა, რომ თავად უთხრათ ეს.
- ძალიან გთხოვთ, ზუსტად რა გნებათ?
- მაშინ, როგორც მთავაზობთ, გულწრფელად ვილაპარაკოთ. არსებობს თქვენთან დაკავშირებული ამბები, რომელიც არ გინდათ, რომ ვინმემ იცოდეს.
- დიას.
- თუ ეს ამბები თქვენს სამუშაო ადგილზე ან თუნდაც მეგობრებს შორის გავრცელდა, ამან შესაძლოა ზიანი მოგაყენოთ.
- დიას.
- ამან შესაძლოა თვით ლეილაზეც მოახდინოს გავლენა... შეიძლება დაიჯეროს.
- ესე იგი?
- ჩემი მხრივ, არაფერს ვეტყვი... გპირდებით... მაგრამ გთხოვთ, თქვენც დამეხმაროთ.
- დაგეხმაროთ? რაში? თუ ნებას მომცემთ... თუ...

- გთხოვთ, არ გაგეცინოთ. მართლა მჭირდება თქვენი დახმარება. თუ ლეილას ეტყვი, რომ მე გითხარით უარი, უფრო გაჯიუტდება. ვიცი, შემძულვებს და იძულებული გაგხდები, ყველაფერი ვუამბო მას.
- გასაგებია. მაშ, ვუთხრა, რომ მე ვამბობ მასზე უარს?
- არა, არც ეს. უთხარით, რომ თანახმა ვარ და მოსალაპარაკებლად მეორე შეხვედრა დაგინიშნეთ ერთი ან ორი კვირის შემდეგ.
- რა?
- არსებობს გამოსავალი. თქვენ ჩემზე უკეთ ერკვევით ასეთ რამეებში... არიან სხვა გოგონები ბანკშიც, ბანკის გარეთაც... (ხელი ტუჩებთან მიიტანა და ჩაიციხა). ვხედავ, კარგად იცით, როგორ უნდა მოიქცეთ მათთან.
- გინდათ, რომ...

ხელის აქნევით გამაწყვეტინა:

- კარგად გესმით, რაც მინდა. ლეილა ათასი გზით შეგიძლიათ დაარწმუნოთ, რომ უარი თქვით ქორწინებაზე, მაგრამ ამას შევეშვათ. იცნობთ ბატონ აბდ ალ-ფათთაჰს?... ის ბანკში ანგარიშების განყოფილების უფროსია.
- დიას. მას რა ესაქმება ამ ყველაფერთან?
- არაფერი. ძველი მეგობარია. სიძარტლე რომ ვთქვათ, ჩვენ შორის დარჩეს და, ბანკში მან დაადგა ლეილას თვალი. თავაზიანი, კარგი კაცია. მისგან შევიტყე, რომ ჰელიოპოლისში¹¹ ბანკის ახალი ფილიალის გახსნა სურთ. ფილიალის უფროსსაც ეძებენ... რა კვალიფიკაცია გაქვთ? რამდენი წელია, ბანკში მუშაობთ?
- ერთი წამით, თუ შეიძლება. მთავაზობთ, რომ მიყიდოთ? ამაშია საქმე? დაწინაურების სანაცვლოდ ლეილა მივატოვო?

კვლავ გაეყინა სახე:

- თქვენი ყიდვა რად მინდა? რას ფლობთ ისეთს, მე რომ მავნოთ? გთავაზობთ სამსახურს სამსახურის სანაცვლოდ. ჩემი ინტერესია, რომ იმ ადგილიდან მოგაშოროთ, სადაც ლეილა მუშაობს. თქვენი ინტერესია ახალ ფილიალში მუშაობა.
- და რატომ?
- ახლახანს თავად თქვით, რომ თქვენი პირადი საქმე სამსახურში მთლად სუფთა არ არის. ეს შანსია თქვენი პრესტიჟის აღსადგენად.
- თუ შეიძლება, მომისმინეთ... ნუ ცდილობთ, რომ...
- არაფერს ვცდილობ. თქვენ ცდილობთ, რომ დაარღვიოთ პირობა. იმაზე უფრო საშიში ხართ, ვიდრე წარმომედგინა.
- რომელი პირობა? მომისმინეთ. მუქარის არ მეშინია. მე მიყვარს ლეილა. მასაც ვუყვარვარ. ყველაფერს ვეტყვი და გამიგებს. გესმით? აი, რას გავაკეთებ.

თვალეები დახუჭა და სკამზე გადაიხარა. ოფლის კრისტალიზებული წვრილი წვეთები მოუმრავლდა დანაოჭებული შუბლის ჩამწკრივებულ ღარებში, თითქოს ის გაყინული ჭიქის ზედაპირიაო. თვალეზღაპრულმა ჩაიციხა, თავი გააქნია და თქვა:

- დიას, დიას. ვიცი ეს შემართება. ცხოვრებაში ბევრს ვიცნობდი, გონების ხმა რომ უარყევს. ახლა ათობით მათგანი თითო პიასტრის ამარაა დარჩენილი, მაგრამ დამიჯერეთ, ეს არ არის გამბედაობა. ვაჟკაცობაა, როცა იცი, ამას რა მოჰყვება და მაინც თანახმა ხარ.¹²
- მე ეს ვიცი და თანახმა ვარ.
- არაფერიც არ იცით.

¹¹ ჰელიოპოლისი – კაიროს ერთ-ერთი უბანი.

¹² ჩანს, ლეილას მამა ნაწილობრივ ნანობს წარსულში ჩადენილ საქციელს და არ მალავს, უჭირს, მის შედეგებს რომ იმკის – ლეილას ხელფასზეა დამოკიდებული. ამავე დროს მას შურს სხვა თანატოლებისა, როგორცაა აბდ ას-სათთარ ბეი.

- ვიცი... შეგიძლიათ სახელი გამიფუჭოთ სამსახურში. იქნებ ისიც შეგიძლიათ, სხვა ქვეყანაში გადამასახლოთ, ლეილას ჩემზე ეჭვებით თავი გამოუტენოთ...
- ამაზე მეტიც შემიძლია, მერწმუნეთ. შემიძლია, ის ჭორი გავავრცელო, თქვენი ბიძები რომ ცდილობდნენ, მიეჩქმაღათ. არავინ უწყის, მაშინ რას მოიმოქმედებენ ბიძები, მამაშენი, დედაშენის ძმა...
- მაგრამ ეს შეუძლებელია.
- რა არის შეუძლებელი?
- შეუძლებელია ეს გააკეთოთ.
- რატომ არა?
- მე, რაც გინდათ, ის მიყავით. გადამასახლოთ, მომკალით, მაგრამ ჩემს ახლობლებს ნუ გარევთ ამაში.
- მაგრამ თქვენ ჩემი ქალიშვილის, თვით ჩემი ქალიშვილის დაღუპვა გინდათ... და რატომ უნდა გავუფრთხილდე ჩემთვის უცხო ხალხს? დაფიქრდით. კარგად დაფიქრდით ამაზე. გგონიათ, შევყოყმანდები? შემომხედეთ. სხვათა შორის, იცით, ერთხელ თქვენი დედის ძმამ თავის მოკვლა რომ სცადა?
- გთხოვთ, გაჩუმდით.
- ზუსტად გაყრის შემდეგ მოხდა ეს და ოჯახიდან არავინ იცოდა.
- რა გინდათ ჩემგან?
- საავადმყოფოში გადაიყვანეს მძიმე მდგომარეობაში, თუმცა...
- გთხოვთ, გაჩუმდით, ყველაფერს გავაკეთებ, რაც გინდათ, ოღონდ გაჩუმდით. თავის სკამს დაუბრუნდა და თქვა:
- თავიდან ისეთი აზრი შემექმნა თქვენზე, რომ ჭკვიანი იყავით. არა, არა, ნუ დგებით ახლა. შეიშრეთ ოფლი, სანამ გახვალთ. გარეთ გაცივდებით.

ოფლი შევიშრე, სანამ გამოვიდოდი. მაგრამ კიბეზე ჩამოსვლისას წავბორძიკდი და სახით დავეცი. სწრაფად წამოვდექი, მტვერი ჩამოვიბერტყე. ცოტა ხნით გასასვლელი კარის სახელურს დავეყრდენი, ვიდრე დავწყნარდებოდი - დიდ, ყვავილის ფორმის სპილენძის სახელურს.

გარეთ იყო ღამე, ჰაერი, მანქანები, რომლებიც ერთმანეთს უკან ნელა მოძრაობდნენ, ყოველ მათგანს ორი უკანა ფარი წითლად აენტო. დავდექი, დავიცადე. არ ციოდა. როგორც იქნა, დასრულდა მანქანების მწკრივი, გზა გადავკვეთე მოპირდაპირე ტროტუარისკენ, სადაც სარკეებით გადაჭედილი საპარიკმახერო იყო. დავინახე საკუთარი თავი¹³ - მტვერი სახელოებზე, შესიებული ნაკაწრი წარბს ზემოთ. მოვისინჯე ნაკაწრი - კანი გამხეთქოდა, თუმცა სისხლი არ მომდიოდა. კარზე მიყრდნობილ პარიკმახერს ხელი თეთრი ხალათის ჯიბეში ჩაეღო. ყურადღებით მიყურებდა. როცა ჩვენი მზერა შეხვდა ერთმანეთს, შემომთავაზა, შევსულიყავი და ბამბა ამეღო. მერე ჩაიცინა და მიბრუნდა. ბამბა არ მინდოდა. წარბს სწრაფად მოვაცილე ხელი, კიდევ ერთხელ გადავკვეთე ქუჩა, კარგად ჩამოვიბერტყე კარის წინ მტვერი, სპილენძის პრიალა ყვავილში ჩემი ანარეკლი შევნიშნე და შემდეგ... ხელახლა ავუყევი კიბეს.

¹³ მოთხრობის ბოლო ნაწილი სიმბოლოებითაა გადატვირთული. მას აქვს ერთგვარი ფორმალური, გარეგნული კავშირი დასაწყისთან, როცა მთავარი პერსონაჟი სარკეში იხედება და საკუთარი თავი უცხოდ ეჩვენება. ლეილას მამასთან ურთიერთობისა და კიბეზე დაცემის შემდეგ გმირი თავის სახეს რეალურად ხედავს.